

Reis naar Agnita, april 2015

Reisverhaal

Reisgroep: Petra Doorn, Jannie van Doorn, Henk Romein, Tineke Schonck, Inge Vos en Saskia Wongsoredjo.

Woensdag 22 april

Leen van Doorn rijdt een rondje door Oosterbeek om de reizigers op te halen. Om 10.10 uur vertrekken we van de Van Spaenweg. Jannie is vannacht nog naar het ziekenhuis geweest vanwege een gekneusde rib; we zijn blij dat ze toch mee gaat. Het is bewolkt maar verder prima weer en het verkeer zit mee, we zijn stipt om 12.00 uur op het vliegveld van Dortmund. We checken in en drinken daarna koffie in het restaurant. Er wordt omgeroepen dat onze vlucht drie kwartier vertraging heeft; vertrek is nu gepland om 14.45 uur. We kunnen dus rustig aan doen. Ik stuur een SMS-je naar Andre zodat hij de chauffeur die ons zal komen ophalen kan waarschuwen. Petra koopt enkele tijdschriften omdat ze plaatjes nodig heeft voor het geloofsgesprek. We gaan door de douane controle en naar gate 2. Daar moeten we nog een hele tijd wachten. Het vliegtuig zit nagenoeg vol, we vinden drie maal twee plaatsen naast elkaar. Om 15.20 uur stijgen we op; we zijn snel boven de wolken en zien dan niets meer van de grond. De vlucht duurt bijna twee uur (er is één uur tijdsverschil tussen Sibiu en Dortmund). We landen op het vliegveld van Sibiu om 18.15 uur lokale tijd. Het is hier zonnig en we zien de Karpaten met hun besneeuwde toppen prachtig liggen. We zijn snel door de douane en hebben onze bagage direct te pakken. De chauffeur is in de hal en herkent ons; we lopen naar het busje en laden onze zware koffers in. Nu met een 'moordgang' naar Agnita! We zien enkele reeën en een vos. En we komen op de weg een koppel koeien tegen. Het is nog licht, en prachtig weer. Als we in Agnita aankomen staat dominee Andre Kozma ons op te wachten. Hij rijdt mee naar het huis waar we zullen overnachten; er zijn drie kamers met elk een eigen douche en toilet. We laden de bagage uit en frissen ons even op, daarna gaan we naar het pension 'La Prut'. Pastoor Gergely Göther komt ook en we eten samen. We brengen hen de groeten uit Oosterbeek over. Gergely vraagt hoe Hanneke Visser het maakt. Petra heeft mokken laten maken met foto's van verschillende kerken erop. We geven Andre en Gergely zo'n mok. Andre geeft ons de laatste versie van het programma dat hij heeft opgesteld; keurig! Dhr. Aurel, eigenaar van het pension en van het huis waarin wij overnachten, maakt ook kennis met ons en brengt een waterig maar toch licht alcoholisch drankje (Palinka) om onze komst te vieren... Om 22.00 uur gaan we 'naar huis' en naar bed.

Donderdag 23 april

Het is een prachtige ochtend. Voor ons ontbijt lopen we naar 'La Prut'. Ds. Andre komt en ook Cosmin, die vanmorgen onze tolk zal zijn. We gaan samen naar de grote Roemeens-Orthodoxe kerk (zij noemen hem 'de kathedraal'). Het is de dag van Sf. Gheorghe (St. Georges), dit wordt in die kerk met een speciale dienst gevierd. Als wij binnenkomen staan er vooraan drie mannen afwisselend te zingen, het gaat achterelkaar door. Wij gaan zitten en zien dat nog meer mensen binnenkomen en gaan zitten, anderen gaan weer weg. Er zijn constant ongeveer 30 mensen in de kerk. Het zingen wordt onderbroken als er teksten worden gelezen. Alles is in het Roemeens, dus de parochianen kunnen het volgen. Na een poosje verlaten wij de kerk weer. Buiten staat een ijzeren overdekte bak met zand erin, waarin mensen een kaarsje kunnen branden, aan de ene kant voor de overledenen en aan de andere kant bijvoorbeeld voor iemand die op reis is of een zieke. Misschien ook iets voor onze kerk?

We gaan naar de Evangelische/Lutherse kerk, dit is de wekerk van Agnita. Hier treffen we dhr. Ferenc, hij is koster van dit kerkgebouw (maar lid van de Reformatus kerk van Andre). We gaan naar binnen en Andre vertelt iets over deze kerk. Met Cosmin en Andre hebben we ook een gesprekje over de verhouding tussen Roemenen en Hongaren; het is duidelijk dat zij verschillend tegen deze problematiek aankijken. We beklimmen de toren en genieten van het mooie uitzicht. Daarna lopen we naar het ziekenhuis. Andre informeert waar we moeten zijn en we worden ontvangen door een arts die ook een tijdje directeur is geweest. We gaan naar een vergaderkamer waar ook de huidige financieel directeur aansluit en even later dhr. Ilarion (die ons erg geholpen heeft met de thuiszorg organisatie).

Van het ziekenhuis gaan we via 'La Prut' naar de oude orthodoxe kerk. We ontmoeten hier de priester en hij vertelt over de kerk die rond 1800 werd gebouwd met geld van handelsreizigers uit Brasov. Er zijn prachtige fresco's in de kerk maar ook tegen de muur achter de kerk en in het toegangspoortje aan de weg. We zingen in de kerk samen het Magnificat (uit Taizé); prachtig! Het is al 13.30 uur en we gaan naar 'La Prut' voor onze lunch bestaande uit soep, patat, kaassoufflé, tomaat en komkommer. Na de lunch gaan we 'naar huis' om de vergadering met kerkenraad en diaconie voor te bereiden. Het

is heerlijk weer en we zitten even in de tuin, waar we liederen uit Taizé zingen. Dhr. Aurel, eigenaar van het pension, woont naast het huis waar wij logeren, hij laat zijn varkens en kippen zien en ook zijn stukje land met groenten en (later) aardappelen.

We lopen naar de pastorie van ds. Endre, waar we de vergadering hebben. In de kerk zijn alle kerkbanken zo ver mogelijk naar achter geschoven, zodat er vooraan ruimte ontstaat. Daar kunnen we in een kring zitten.

In de pauze delen we één boterkoek (gebakken door Ab van der Vegte), die de vliegreis gelukkig goed heeft overleefd.

Het is 17.45 uur en veel mensen gaan al weg, dus wij stoppen ook. We zetten de kerkbanken weer terug, zodat de ruimte gereed is voor de kerkdienst van zondag.

We steken de straat over naar de Rooms Katholieke kerk. De pastoor laat ons erin en geeft uitleg bij wat er te zien is. Deze kerk is in 2003/2004 geheel gerestaureerd en ziet er nog steeds prachtig uit.

We dineren bij de pastoor; het eten is gekookt door enkele van zijn parochianen, die jammer genoeg niet mee eten. Ze komen alleen even binnen om het eten op tafel te zetten. Het smaakt ons prima.

Tijdens deze maaltijd overhandigen we ook het cadeau wat vanuit de Bernulphusparochie is meegegeven: een deel van een glas in loodraam uit de Bernulphuskerk. Daarnaast wordt ook de opbrengst van een collecte in de Bernulphus overhandigd. Tot besluit zingen we enkele liederen uit Taizé. Om 21.30 uur zijn we weer 'thuis'.

Vrijdag 24 april

Tijdens ons ontbijt bij 'La Prut' komen Endre, Cosmin en Ilarion ons ophalen. Jannie, Tineke en Inge gaan met Ilarion en Cosmin naar Răvășel, voor een bezoek aan dokter Ileana.

Saskia, Petra en Henk bezoeken eerst de markt. Een deel van de marktkraampjes hebben we onderweg naar 'La Prut' al gezien, want ze staan zelfs aan de westkant van de Evangelische Kerk. Dit komt omdat het marktterrein maar deels beschikbaar is voor kramen. Het terrein wordt ook voorbereid voor een activiteit die op zaterdag en zondag zal plaatsvinden. Op de markt worden allerlei soorten groenten, groentezaden, pootaardappelen en honing verkocht. We hebben geen Roemeens geld (lei) bij ons en we lopen naar het centrum om te pinnen. We lopen daarna nog een eindje door en keren dan om, zodat we op tijd bij het Lyceum aankomen. Endre is daar ook net en na enkele minuten komt ook dhr. Sebe aan. We gaan naar binnen en worden ontvangen door de directrice, enkele docenten waaronder Daniela en Nina (lerares Engels en tevens verantwoordelijk voor contacten met andere scholen en universiteiten). We drinken eerst koffie in de kamer van de directrice, zij vertelt over het eerdere contact met het Dorenweerd college, en vraagt of de directeur van destijds nog steeds in functie is. De uitwisseling heeft twee jaar geduurd, het ene jaar zijn leerlingen uit Agnita naar Oosterbeek gekomen en het andere jaar omgekeerd. Wij vertellen wie we zijn en waarom we langs komen (we hebben tijdens de voorbereiding van deze reis aan Daniela gevraagd of we haar school konden bezoeken en conversatie konden oefenen met de leerlingen; vandaar dit bezoek nu). De lerares Engels neemt ons allen mee naar haar klas, waar we een les Engels bijwonen voor kinderen van 9 en 10 jaar. De lerares praat veel Engels en maar heel weinig Roemeens. De kinderen moeten woorden invullen en vragen formuleren. Daarna is er een spel ('Wie is de moordenaar') waarbij ze elkaar vragen moeten stellen in het Engels: 'Waar was je, en met wie?' en antwoorden geven. De kinderen vinden het zichtbaar leuk. Er is veel niveauverschil in de klas. Aan het eind stellen wij drieën ons kort voor en mogen de kinderen ons vragen stellen. We delen pennen en sleutelhangers uit aan de kinderen.

Hierna leiden de docenten ons rond door de school. Aan de muur hangen allerlei zaken die de historie van de school weergeven. De school bestond in 2014 80 jaar. We zien dat de school heel veel activiteiten heeft naast de gewone lessen. Er hangen foto's van de wereldkampioenschappen korfbal in twee jaren in Leeuwarden en Leek, waar de school met een team aan heeft deelgenomen. We zien ook de bibliotheek en een lokaal met pc's. Nina is ook verantwoordelijk voor de internationale contacten. Zij moedigt studenten aan om in het buitenland te gaan studeren en daarna terug te keren naar Roemenië. Ze is erg bevlogen.

We gaan naar binnen in enkele andere klassen, maar het blijkt niet de bedoeling dat we daar lang blijven. Uiteindelijk komen we in haar 'eigen' klas met 16 en 17 jarigen. Hier blijven we ongeveer een uur. Eerst is er een algemeen deel met vraag en antwoord (over en weer), daarna mogen wij zeggen wat we willen. Saskia heeft de plaatjes bij zich die we gisteren in het gesprek met de kerkenraad en diaconie hebben gebruikt. De klas wordt in drie groepen verdeeld en we nemen alledrie een groep om mee te praten, indien nodig aan de hand van de plaatjes. Dit lukt prima. We hebben goede en zinvolle gesprekken. Helaas zijn de meeste studenten pessimistisch over Roemenië en willen naar het buitenland. Na afloop krijgen de studenten een pen mee.

Wij drinken nog koffie met de directrice en Nina. Ze willen ons contact graag uitbouwen zodat studenten uit Roemenië en Nederland contact met elkaar kunnen hebben. We worden gebeld door Jannie (die inmiddels is teruggekeerd uit Răvăşel) en spreken af elkaar op de markt te ontmoeten. Wij nemen afscheid op school.

We zien elkaar buiten en lopen samen naar 'La Prut' voor de lunch, het is nu ongeveer 13.30 uur. We horen dat Jannie, Tineke en Inge ook een prima ochtend hebben beleefd in Răvăşel.

Na de lunch gaan we even 'naar huis' en daarna lopen we naar de orthodoxe begraafplaats. Het is nu erg warm voor zo'n klim. Daarna terug 'naar huis' waar we met Andre afgesproken hebben. We komen Andre, Gergely en dhr. Sebe in de auto tegen. Zij brengen ons naar de familie uit de RK parochie. Dochter Edit hebben wij vanmorgen in de klas 9 en 10 jarigen al gezien. Verder zijn haar zusje van 17, haar vader en moeder en haar oma aanwezig. Vader is lid van de diaconie, vanuit de RK parochie, en werkt in de nieuwe fabriek in Agnita (300 werknemers). We krijgen koffie met eigengemaakt gebak. Na een poosje gezellig gepraat te hebben kijken we even in de tuin en vertrekken we naar een andere familie die bij de Reformatuskerk hoort. Hier zijn vier generaties aanwezig: overgrootmoeder van 90, oma (haar dochter), moeder (haar dochter) en de broers (haar zonen) Eduard en Robert. Oma woont ergens anders, de anderen wonen samen in deze tweekamerflat. De financiële situatie is zeer zorgelijk omdat moeder geen werk meer heeft. Wij zitten op de stoelen, de anderen zitten op het bed of staan om de tafel. Ook hier krijgen we koffie met gebak en hebben we een gezellig samenzijn. We vertrekken met de auto naar de pastorie. Voor de maaltijd vraagt Andre of we nog naar zijn klokketoren wil kijken. Een van de palen is door het weer ernstig aangetast en verrot. Ook merken scherpe ogen van Inge op dat er in ieder geval houtworm en mogelijk ook boktor. We maken foto's en nemen zijn verzoek mee om eventueel financieel te helpen bij de renovatie. In de pastorie hebben Agnes en Erzsébet een maaltijd voor ons klaargemaakt. Helaas eten Agnes en Erzsébet niet mee. We praten bij over onze ervaringen, tot besluit zingen we met elkaar. Tijdens deze bijeenkomst overhandigen we het meegenomen geld vanuit de werkgroep aan Andre. We krijgen allemaal een fles wijn als dank van Andre en Gergely. Om ongeveer 20.30 uur gaan we te voet 'naar huis'.

Zaterdag 25 april

Inge, Tineke en Henk maken vóór het ontbijt een ochtendwandeling door Agnita. We starten om 7.00 uur, feitelijk volgen we de weg die voor het huis langs loopt (Str. Aurel Vlaicu) naar links, met de bocht mee (Str. Fabricii) over de beek, bij de kruising met de Str. Viteazul rechtdoor, we blijven de weg volgen (Str. Spitalului) tot bij het ziekenhuis. Ook de flats die vroeger het slechtst onderhouden waren zien er nu beter uit. Er is nu vrijwel overal (dubbel-)glas in de ramen en ook de portieken van de trappenhuizen zien er redelijk uit. We maken foto's van de gebouwen van het ziekenhuis en gaan dan via de trap terug naar het centrum, en 'naar huis', waar we om 8.00 uur arriveren.

We gaan ontbijten en Andre en de chauffeur halen ons op met het busje van de gemeente. We rijden naar Altâna, waar we Engelbert ontmoeten, die vandaag onze gids zal zijn. Hij neemt ons mee op een kleine wandeling naar het museum in Altâna. Het museum is nog in opbouw en geeft de historie van de etnische groepen in het Harbachtal weer. Een deel van de collectie van Stefan is er ondergebracht. Er is een Saksische kamer, een Roemeense kamer en een zigeunerkamer met allerlei voorwerpen zoals dakpannen met inscripties van de makers, hulpmiddelen voor het spinnen van wol en voor het bewerken van hennep, beschilderde panelen en kisten, koperen voorwerpen, aardewerk. Vervolgens gaan we verder naar Sibiu. Onderweg stoppen we even om van het landschap te genieten. Rond 12.30 uur zijn we in Sibiu. We bezoeken eerst ds. Sandor in de Reformatuskerk uit 1786. Hij vertelt kort iets over het kerkgebouw en de gemeente met ongeveer 1.000 leden. We lopen naar het Piata Mica waar we de lunch gebruiken op een terras. Om 15.00 uur gaan we verder. Feri haalt Henk op en zij gaan hun eigen weg. De rest van de groep bezoekt de katholieke kerk die aan dit plein staat, beklimt een toren die bij een van de eerste vestingsringen hoort, loopt over de leugenbrug en wandelt uiteindelijk naar een plaatselijke markt waar wat inkopen voor thuis gedaan worden. Om 18.00 uur verzamelen we ons bij Feri en Daniela (en hun 5-jarig dochttertje Francesca, die al aardig Engels praat!) voor het diner. Het is een gezellige maaltijd en er volgt een serieus gesprek over wat Roemenië nodig heeft en de mogelijkheden van ons gemeentecontact. Om 20.30 uur vertrekken we naar Sibiu. In Altâna stapt onze gids Engelbert weer uit. De chauffeur brengt ons netjes thuis en vertrekt dan met Andre (21.30 uur).

Zondag 26 april

Voordat we van huis gaan pakken we de koffers zo ver mogelijk in. Alles wat in Agnita moet blijven nemen we mee naar 'La Prut', waar we ontbijten. We vertrekken op tijd naar de kerk. Petra, Jannie en Henk gaan naar de Reformatuskerk waar dominee Andre voorgaat; Tineke, Inge en Saskia gaan naar

de overkant, de RK kerk, waar pastoor Gergely voorgaat. We doen vanuit de werkgroep een royale gift in de 'collectezak' resp. het offerblok. In de Reformatuskerk krijgen we de preek in het Engels vertaald, zodat we die kunnen lezen terwijl Andre preekt. Petra doet de voorbeden in het Engels, waarna Andre dit vertaalt in het Hongaars. Jannie brengt de groeten uit Oosterbeek over op dezelfde manier, en ze bedankt de gemeente Agnita voor de gastvrijheid en de openheid naar ons toe. Andre spreekt ons kort toe in het Engels. Wij zingen een Taizé-lied in het Hongaars samen met de gemeente, voor zover we dat kunnen. Na de dienst is er koffie met stroopwafels en de tweede boterkoek van Ab van der Vegte. We drukken verschillende bekenden de hand. Pastoor Gergely komt afscheid nemen, hij gaat om 12.00 uur voor in Roepia.. Nadat iedereen weg is gaan we naar de overkant, waar we nog even praten met Tünde, die de preek vertaald heeft en ook getolkt heeft tijdens de mis. Tineke heeft de voorbeden gedaan. We nuttigen buiten nog een kopje koffie met gebak. Daarna gaan we 'naar huis', omkleden voor de reis, en door naar 'La Prut', voor de laatste lunch hier. Andre eet ook mee. Het blijkt dat er een begrafenis is geweest vanuit de Roemeens Orthodoxe kerk. Na afloop komen de aanwezigen eten in de zaal waar wij ook zitten. We condoleren de man die zijn vader verloren heeft. Wij krijgen een brood mee, net als de andere aanwezigen.

We gaan naar het plein waar de markt op vrijdag wordt gehouden (Piata Agroalimentara). Nu is daar een festival georganiseerd door de GAL. Dhr. Ilarion kondigt vanaf het podium een zanggroep aan. We hebben nog tijd om het eerste lied te horen. Daarna gaan we 'naar huis', we hebben afgesproken om 15.00 uur. Het busje van de gemeente staat al voor het huis. Wij pakken onze koffers en nemen afscheid van Andre. We komen zonder problemen in Sibiu. Het is bewolkt maar nog steeds mooi weer, en erg warm in de auto. We checken direct in en zitten dan even om uit te rusten. We sluiten aan in de rij voor de douane en controle. We komen er gelukkig op tijd door en kunnen dan snel het vliegtuig in. We bezetten twee maal drie stoelen naast elkaar. De vlucht verloopt zonder problemen en het is prachtig weer. Onderweg praten we druk over wat we beleefd hebben. We komen keurig op tijd in Dortmund aan (19.00 uur) waar we het parkeergeld betalen, de auto ophalen en alles inladen. Dan naar huis, ook deze reis verloopt probleemloos. Rond 21.30 uur is iedereen weer thuis.

Henk Romein, 09-05-2015

